

Onderwerp Inspectie Veilig Thuis en andere ontwikkelingen

Steller J. Niemeijer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 61 82 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 6331906

Datum 03-05-2017 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij informeren wij u over de recente ontwikkelingen bij Veilig Thuis Groningen (VTG), het regionale advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. VTG is in 2015 opgericht als een samenvoeging van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld. Het is tijdelijk ondergebracht in een samenwerkingsverband tussen JB Noord en Het Kopland, in afwachting van een besluit over de definitieve organisatievorm. Inmiddels is besloten dat VTG vanaf juli 2017 wordt ondergebracht bij JB Noord; niet alleen vanwege efficiency-voordelen maar ook vanwege de noodzaak tot eenduidige aansturing.

De aanleiding voor deze informatiebrief is de tweede inspectieronde bij alle Veilig Thuis-organisaties (de eerste ronde vond plaats in november 2015). Ook willen wij u hierbij informeren over andere ontwikkelingen m.b.t. Veilig Thuis.

Wettelijke taken Veilig Thuis

De wettelijke taken van Veilig Thuis betreffen het geven van advies m.b.t. huiselijk geweld/kindermishandeling, het aannemen, beoordelen en onderzoeken van meldingen en indien nodig het organiseren van hulp. VTG heeft in 2016 4.279 meldingen ontvangen waarbij 3.596 gezinnen/huishoudens betrokken waren. Circa 2/3 deel van deze meldingen had betrekking op huiselijk geweld en circa 1/3 deel op kindermishandeling. Het merendeel van deze meldingen is afkomstig van de politie en wordt na de triage doorgeleid naar het lokale team van de gemeente waar de melding zich afspeelt. Bij 647 meldingen is nader onderzoek uitgevoerd en er zijn 117 huisverboden gecoördineerd. Bij VTG zijn 36 Fte. werkzaam.

Verbeterplan

Omdat de Veilig Thuis organisaties nog in ontwikkeling zijn, wordt de kwaliteit stapsgewijs onderzocht door de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (hierna: de inspecties). In de tweede helft van 2015 hebben de inspecties stap 1 van het toezicht uitgevoerd bij alle 26 Veilig Thuis organisaties. Dit toezicht was gericht op basiseisen op het gebied van randvoorwaarden, veiligheid en organisatie.

VTG heeft bij deze eerste inspectie onvoldoende gescoord op punten die betrekking hadden op de capaciteit om alle wettelijke taken uit te kunnen voeren binnen de daarvoor gestelde termijnen, op de 24/7 bereikbaarheid/beschikbaarheid en op de registratie van meldingen. Er was een forse wachtlijst van 80 (niet-crisis)zaken die nog niet in onderzoek waren genomen. Naar aanleiding van dit inspectierapport heeft VTG een verbeterplan opgesteld en u bent hierover geïnformeerd in december 2015 en middels de kwartaalrapportages in 2016.

In het verbeterplan is met name ingezet op maatregelen om het gestegen aantal meldingen te beheersen (inzet van extra capaciteit) en op de realisatie van 24/7 beschikbaarheid. Ook is een nieuw registratiesysteem in gebruik genomen. Daarnaast hebben de Groninger gemeenten extra aandacht gevraagd voor de samenwerking met de lokale teams en is met ingang van 1 oktober 2016 een tijdelijk verandermanager aangesteld om zowel inhoudelijk als organisatorisch de gewenste veranderingen binnen Veilig Thuis vorm te geven.

VTG heeft het verbeterplan geëvalueerd en daaruit komt naar voren dat:

- er met goed resultaat is ingezet op de verbeterpunten van het inspectierapport. De wachtlijstproblematiek is opgelost en de hertoets van de inspectie in april 2016 was positief;
- er binnen Veilig Thuis een integratie van de werkwijzen ten aanzien van enerzijds kindermishandeling en anderzijds huiselijk geweld heeft plaatsgevonden;
- de samenwerking met de lokale teams gestalte krijgt middels de inzet van regionale contactpersonen en besproken wordt in werkgroepen met een vertegenwoordiging van het lokale veld. Daarnaast wordt ingezet op kennisoverdracht vanuit Veilig Thuis naar de lokale teams.

Tweede inspectietoets

In de eerste maanden van dit jaar hebben de inspecties Stap 2 van het toezicht uitgevoerd bij alle Veilig Thuis organisaties en op 21 april worden de resultaten van deze inspectieronde aangeboden aan de Tweede Kamer en gepubliceerd. Uit het conceptrapport m.b.t. Veilig Thuis Groningen blijkt dat de kwaliteit voldoende is en dat is de hoogst haalbare beoordeling. VTG voldoet aan 27 van de 30 verwachtingen.

Deze inspectieronde heeft zich vooral gericht op de kwaliteit van het inzetten van vervolgtrajecten en het doen van onderzoek door Veilig Thuis. Ook zijn verwachtingen op het gebied van de cliëntenpositie en het kwaliteitsmanagement getoetst en is specifiek gekeken naar de stand van zaken op het gebied van ouderenmishandeling.

Drie verwachtingen uit het toetsingskader hebben betrekking op de (wettelijke) termijnen ten aanzien van de triage en de start van een onderzoek, het uitvoeren van onderzoeken en het inzetten van vervolgtrajecten. Deze verwachtingen wegen extra zwaar mee in het eindoordeel van de inspecties. Dit omdat wachtlijsten bij Veilig Thuis grote risico's geven op het gebied van veiligheid en ze een rem zetten op de doorontwikkeling van de kwaliteit van de Veilig Thuis organisatie.

Uit het concept-rapport blijkt onder meer dat VTG:

- vervolgtrajecten inzet binnen de wettelijke termijnen;

- samenwerkingsafspraken heeft met alle gemeenten m.b.t. overdracht en monitoring van meldingen;
- het onderzoek start binnen de wettelijke termijn van 5 dagen na de melding en het onderzoek zorgvuldig uitvoert.

Ten aanzien van ouderenmishandeling wordt geconstateerd dat VTG aandacht heeft voor dit onderwerp. Sterke punten zijn de aanwezigheid van vijf medewerkers met ouderenmishandeling als kennisgebied en de samenwerking met ketenpartners in de regio. Ook organiseert VTG met regelmaat bijeenkomsten voor burgers en professionals in de regio. Ontwikkelpunten zijn de scholing van medewerkers en het bieden van randvoorwaarden om het kennisgebied goed neer te zetten in de organisatie. Een ander punt van aandacht betreft de beschikbaarheid van informatie over ouderenmishandeling op de website voor burgers en professionals. Wij zullen VTG vragen om deze punten dit jaar op te pakken.

Op 3 verwachtingen wordt onvoldoende gescoord, namelijk:

1. de onderzoeken worden binnen de wettelijke termijn van 10 weken afgerond;
2. personen die bij een melding aan Veilig Thuis betrokken zijn kunnen gebruikmaken van een onafhankelijke vertrouwenspersoon;
3. alle leden van gezinnen en huishoudens kunnen een klacht indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie.

Toelichting:

Ad. 1: 30% van de onderzoeken wordt niet binnen 10 weken afgerond en dit heeft een aantal redenen. Soms is overdracht naar het betreffende lokale team niet binnen 10 weken mogelijk, soms is de casus te complex en er zijn ook een paar bedrijfstechnische oorzaken. VTG heeft een plan van aanpak opgesteld om deze oorzaken weg te nemen en het is ook onze verwachting dat de intensievere samenwerking met het lokale veld zijn vruchten gaan afwerpen (zie verder in deze brief).

Ad. 2 en 3: Het gaat hierbij met name om het informeren van betrokkenen over de mogelijkheden. Er zijn twee klachtencommissies beschikbaar (JB Noord en Het Kopland) en er is een vertrouwenspersoon vanuit Zorgbelang voor cliënten, informanten en melders. Maar deze informatie is niet goed vindbaar wegens het ontbreken van een eigen website voor VTG. Nu er een besluit is genomen over de bestuurlijke aansturing heeft VTG het initiatief genomen om een eigen website te laten bouwen waar deze informatie terugkomt.

Concluderend kunnen we stellen dat het verbeterplan en de ingezette maatregelen het gewenste effect hebben op de uitvoering van de wettelijke taken en we zullen erop toezien dat de kwaliteit van VTG ook in de toekomst zal blijven voldoen aan de wettelijke eisen. Een belangrijk onderdeel van het verbeterplan betreft echter ook de samenwerking met het lokale veld en we zijn van mening dat hier nog het een en ander aan verbeterd kan worden.

Samenwerking met het lokale veld

Het grootste deel van de meldingen bij Veilig Thuis wordt direct na de beoordeling (indien het geen crisiszaak betreft) doorgeleid naar het betreffende lokale team in de gemeente waar de melding zich afspeelt. Dit team is dan verantwoordelijk voor het organiseren van de hulp, ook in complexe casuïstiek. In de praktijk blijkt dat deze

overdracht niet altijd naar wens verloopt. Er is onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden, lokale teams zijn niet altijd voldoende toegerust om de vereiste veiligheids- en hulpverleningsplannen op te stellen en Veilig Thuis wordt door een aantal lokale teams nog onvoldoende beschouwd als samenwerkingspartner. In 2016 is VTG gaan werken met regionale contactpersonen maar dit heeft nog niet de gewenste resultaten opgeleverd. We hebben daarom VTG gevraagd om maatregelen te treffen waarmee VTG dichterbij het lokale veld komt te staan en pro-actief meewerkt aan het oplossen van de geweldsproblematiek. Alle medewerkers van VTG worden verdeeld over en gekoppeld aan 8 regio's in de provincie. Deze medewerkers zijn dan beschikbaar voor casuïstiek besprekingen en kunnen desgewenst mee gaan in gesprekken met de cliënten en/of andere professionals. Wij verwachten dat door deze werkwijze de overdracht makkelijker zal gaan verlopen en lokale teams beter toegerust worden om casuïstiek op te pakken.

Bovenwettelijke taken VT

De Groninger gemeenten hebben ervoor gekozen om naast de wettelijke taken ook een aantal andere taken bij Veilig Thuis onder te brengen. Dit betreft het kenniscentrum huiselijk geweld en de coördinatie van huisverboden, voorheen onderdeel van het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Het kenniscentrum heeft de opdracht om voorlichtingen en trainingen te organiseren voor zowel professionals als inwoners, met als doel dat huiselijk geweld eerder gesignaleerd en aangepakt wordt.

De coördinatie van huisverboden betreft het organiseren van hulp aan alle leden van het gezinssysteem gedurende de periode van het huisverbod (10 dagen met eventuele verlenging van 18 dagen) met inzet van het maatschappelijk werk en de Reclassering. Daarna volgt overdracht van de casus aan de lokale hulpverlening. We hebben echter naar aanleiding van ons eigen en ook landelijk onderzoek geconstateerd dat er bij ernstige en structurele geweldproblematiek in gezinnen (en daarvan is bij een huisverbod vaak sprake) meer (specialistische) hulp nodig is om het geweld duurzaam te beëindigen. Ook is gebleken dat de geboden hulp niet goed op elkaar werd afgestemd en met name voor plegers onvoldoende effect had. We zijn daarom in september 2016 gestart met het project Intensief Casemanagement en de coördinatie van huisverboden maakt nu deel uit van dit project.

Project intensief casemanagement

Met dit project beogen we ernstige en complexe huiselijk geweld-zaken aan te pakken met een systeemgerichte methodische werkwijze, waarbij één intensief casemanager direct vanaf de melding samen met alle leden van het gezinssysteem onderzoekt welke hulp nodig is en dit ook organiseert. Het betreffende lokale team wordt ook direct betrokken bij de aanpak. De intensief casemanager heeft maximaal een jaar de tijd om het gezin te begeleiden en te volgen; daarna volgt overdracht naar het lokale team. Dit project is vrij uniek in Nederland en we willen hiermee het risico op verdere escalatie (en inzet van de vrouwenopvang) en de intergenerationele overdracht van het geweld voorkomen (in het merendeel van de zaken zijn ook kinderen betrokken).

We hebben het project ondergebracht bij Veilig Thuis omdat daar de politiemeldingen en huisverboden binnen komen en de wettelijke taken zijn belegd, waaronder de beoordeling van meldingen en de verantwoordelijkheid voor het zetten van vervolgotrajecten. We beschouwen dit project als een opmaat naar het realiseren van een Multidisciplinaire

Aanpak (MDA++) bij complexe casuïstiek huiselijk geweld en kindermishandeling, die landelijk is afgesproken met het Ministerie van VWS.

Multidisciplinaire Aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

In 2014 hebben de centrumgemeenten afgesproken om het voortouw te nemen bij het realiseren van een landelijk dekkend netwerk van een multidisciplinaire aanpak bij ernstige en complexe vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder de aanpak van seksueel geweld/seksueel misbruik. Het doel van de aanpak is het wegnemen van acuut geweld en structurele onveiligheid voor kinderen en gezinnen.. Uit onderzoek (o.a. Verwey-Jonker) blijkt namelijk dat dit ondanks alle inzet nog niet goed lukt. Deze aanpak wordt kortweg MDA++ genoemd. De ++ staan voor:

- specialistisch: alle betrokken professionals hebben kennis over het effect van trauma's, van ernstige vormen van geweld op individuen en relaties;
- multi-sectoraal: samenwerking tussen de hulpverleningsketen, de veiligheidsketen en het medische zorgcircuit.

De multidisciplinaire aanpak wordt uitgevoerd door een aantal instellingen die de kern voor de multidisciplinaire aanpak vormen, met daaromheen een schil van andere organisaties. Tot de kernorganisaties behoren: Veilig Thuis, politie/OM, opvang, jeugdbescherming, verslavingszorg, GGZ- jeugd en GGZ-volwassenen en maatschappelijk werk. In de schil daaromheen: medische zorg, forensische GGZ, reclassering, therapeuten/psychiaters, organisaties voor mensen met een verstandelijk beperking. De gemeente bepaalt verder zelf of een jeugdbeschermer of een gekwalificeerde medewerker van een wijkteam onderdeel uitmaken van de multidisciplinaire aanpak of alleen als opdrachtgever fungeren.

Er bestaan nu een paar 'light' versies van een MDA++ in Nederland en in onze provincie beschikken we nu dus over het project Intensief Casemanagement, dat echter nog niet multidisciplinair is samengesteld. Wij vinden de aanpak van ernstig en structureel geweld van groot belang en zijn dus voornemens om deze aanpak verder uit te werken voor onze regio, in samenwerking met de andere Groninger gemeenten. Er is landelijk echter nog onduidelijkheid over de financiering van bepaalde onderdelen, waaronder de inzet van specialisten zoals GGZ en de financiering van casusregie. Naar verwachting komt hierover in oktober meer duidelijkheid en dan zullen we u hierover nader informeren.

Andere ontwikkelingen m.b.t. Veilig Thuis

Aanscherping Meldcode

Staatssecretaris van Rijn heeft onlangs voorgesteld om de huidige Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling aan te scherpen. Dit voorstel ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. Inhoud voorstel:

- Professionals worden verplicht om ernstige zaken te melden bij Veilig Thuis (ook wanneer ze zelf de hulp organiseren);
- Bij het geven van advies krijgt VT de mogelijkheid om (met toestemming van de adviesvrager) te checken of het betreffende gezin al bekend is bij Veilig Thuis;
- VT gaat in het contact met burgers scherper doorvragen of het een advies of een melding betreft en honoreert altijd de wens om een melding te doen.

Het voorstel roept zowel bijval als kritiek op. De radarfunctie kan op bijval rekenen, vooral van organisaties die staan voor de belangen van kinderen, zoals de

Kinderombudsman en Taskforce. De praktijk is kritisch en ervaart de aanscherping als een verkapte meldplicht, met alle ongewenste neveneffecten van dien. Professionals zijn met name bang dat een meldplicht ertoe kan leiden dat gezinnen zorg gaan mijden en dat de drempel voor het zoeken van hulp hoger wordt.

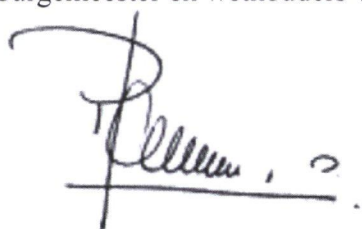
Wanneer dit voorstel wordt doorgevoerd, krijgt Veilig Thuis meer een regiefunctie op veiligheid en op de beoordeling of de veiligheid met het bestaande hulpaanbod voldoende geborgd is. Invoering ervan zal van alle partijen nog veel inzet vragen, ook van Veilig Thuis organisaties, met name t.a.v. de regie- en monitoringsrol.

Landelijk onderzoek naar de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

Tenslotte willen we u hierbij informeren over de deelname van de Groninger gemeenten aan het landelijk onderzoek van het Verweij Jonker Instituut naar de effecten van de hulpverlening bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit grootschalige onderzoek is een vervolg op het eerdere onderzoek in 2013-2014 in de G4-gemeenten, waaruit bleek dat de effectiviteit van de hulpverlening ruim onvoldoende was, met name in ernstige gevallen. Naar aanleiding van de transformatie van de Jeugdzorg, de inrichting van lokale teams en de oprichting van Veilig Thuis, wordt het onderzoek opnieuw uitgevoerd, maar nu in 9 Veilig Thuis-regio's, waaronder Groningen. In iedere regio worden 75 gezinnen na een melding bij Veilig Thuis gedurende anderhalf jaar 'gevolgd'. We hopen en verwachten natuurlijk een positieve uitkomst, maar indien dit aanleiding geeft om (bepaalde aspecten van) onze hulpverlening te wijzigen, zullen we maatregelen nemen om dat te bewerkstelligen.

Wij vertrouwen erop dat we u met deze brief goed geïnformeerd hebben over de huidige stand van zaken en de ontwikkelingen m.b.t. Veilig Thuis Groningen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink